

Circulaire

Brussel, 25 april 2016

Kenmerk: NBB_2016_16

uw correspondent:

Kajal Vandenput
tel. +32 2 221 51 77 – fax +32 2 221 31 04
Kajal.vandenput@nbb.be

Circulaire betreffende de richtsnoeren voor de behandeling van markt- en tegenpartijrisico's bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste met behulp van de standaardformule

Toepassingsveld

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht.

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen die tot een groep naar Belgisch recht in de zin van artikel 339, 2° van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen behoren.

Ondernemingen naar Belgisch recht die tot een financieel conglomeraat naar Belgisch recht in de zin van artikel 340, 1° van de voornoemde wet van 13 maart 2016 behoren.

Bijkantoren van verzekeringsondernemingen uit derde landen die in België verzekerings- [of herverzekerings]activiteiten verrichten.

Deze circulaire is van toepassing op verzekeringsmaatschappijen van onderlinge bijstand zoals gedefinieerd in artikel 15, 79° van de voornoemde wet van 13 maart 2016. Voor deze ondernemingen dient « De Bank » te worden vervangen door « de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen » zoals gedefinieerd in artikel 15, 84° van dezelfde wet.

Deze circulaire is niet van toepassing op de verzekeringsondernemingen bedoeld in artikel 275, 276 of 294 van de voornoemde wet van 13 maart 2016.

Samenvatting/Doelstelling

Deze circulaire verschaft informatie over de richtsnoeren van de Bank voor de behandeling van markt- en tegenpartijrisico's bij de berekening van het solvabiliteitskapitaalvereiste met behulp van de standaardformule.

Juridische basis

*De **Wet**: wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- of herverzekeringsondernemingen.*

*De **Verordening 2015/35**: gedelegeerde verordening (EU) 2015/35 van de commissie van 10 oktober 2014 tot aanvulling van richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II).*

Structuur

- I. *Doel*
- II. *Definities*
- III. *Bijkomende informatie*
- IV. *Inwerkingtreding*
- V. *Richtsnoeren voor de behandeling van markt- en tegenpartijrisico's*

Geachte mevrouw

Geachte heer

I. Doel

Deze circulaire heeft betrekking op de artikelen 154 tot en met 160 van de Wet en op artikelen 164 tot en met 202 van de Verordening 2015/35.

Ze hebben als doel de convergentie in de beroepspraktijken te vergemakkelijken en ondernemingen ondersteuning te bieden bij het toepassen van de modules markt- en tegenpartijrisico van de standaardformule in het kader van Solvabiliteit II.

II. Definities

Ten behoeve van deze richtsnoeren is de volgende definitie ontwikkeld:

- 'korte positie in aandelen' betekent een shortpositie met betrekking tot aandelen als gevolg van een baissetransactie in de zin van artikel 2, lid 1, onder b), van Verordening (EU) 236/2012.

Indien de begrippen niet in deze richtsnoeren zijn bepaald, hebben ze de betekenis zoals bepaald in de hiervoor genoemde wetbepalingen en verordeningen.

III. Bijkomende informatie

Deze circulaire kadert binnen de geharmoniseerde uitvoering van de principes van de Richtlijn 2009/138/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 betreffende de toegang tot en uitoefening van de werkzaamheden van het verzekerings- en herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II-richtlijn) zoals bepaald in de richtsnoeren van EIOPA. De ondernemingen kunnen deze richtsnoeren, **ter informatie**, raadplegen op volgende website: <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines>.

IV. Inwerkingtreding

Deze circulaire is van toepassing vanaf 23 maart 2016.

V. Richtsnoeren voor de behandeling van markt- en tegenpartijrisico's

Richtsnoer 1 – Extralegale pensioenplannen en gezondheidszorg

Wanneer verplichtingen uit hoofde van extralegale pensioenplannen en gezondheidszorg worden opgenomen in overeenstemming met hoofdstuk II van de Verordening 2015/35, houden ondernemingen daar rekening mee bij de berekening van de kapitaalvereisten voor de modules tegenpartij- en markt- en tegenpartijrisico. Te dien einde houden ondernemingen rekening met de aard van de uitkeringen en indien relevant, de aard van alle contractuele regelingen met een instelling voor bedrijfspensioenvoorziening als omschreven in Richtlijn 2003/41/EG of een andere verzekerings- of herverzekeringsonderneming voor het verstrekken van deze extralegale voordelen.

Als het beheer van de activa ter dekking van de verplichtingen voor extralegale pensioenplannen en gezondheidszorg wordt uitbesteed, houden ondernemingen die als sponsor optreden daar rekening mee bij de berekening van het kapitaalvereiste met betrekking tot de modules markt- en tegenpartijrisico indien zij aansprakelijk zijn voor waardevermindering van deze activa.

Richtsnoer 2 – Invloed van callopties op looptijd

Bij het vaststellen van de looptijd van obligaties en leningen met callopties houden ondernemingen er rekening mee dat deze door de leningnemer wellicht niet worden opgevraagd voor levering in het geval zijn kredietwaardigheid verslechtert, kredietspreads toenemen of de rentevoeten stijgen.

Richtsnoer 3 – Gemiddelde looptijd voor de onder-module aandelenrisico op basis van looptijd

Ondernemingen dienen de in artikel 162, § 1, lid 2, onder c) van de Wet genoemde looptijd te interpreteren als de looptijd van de totale kasstromen van de verplichtingen.

Richtsnoer 4 – Onder-module renterisico

Bij de berekening van het kapitaalvereiste voor de onder-module renterisico nemen ondernemingen alle rentegevoelige activa en verplichtingen op.

In het kader van de scenario's wordt de technische voorziening opnieuw berekend aan de hand van de risicovrije rentetermijnstructuur na een plotselinge permanente verandering. Deze wordt vastgesteld door op de risicovrije basisrentetermijnstructuur de stressfactoren toe te passen en hieraan, indien van toepassing, matchingopslag, volatiliteitsaanpassing of de overgangsmaatregel aangaande de risicovrije rente weer toe te voegen.

In het kader van de scenario's wordt de waarde van activa opnieuw berekend door alleen stressfactoren toe te passen op de risicovrije basisrentetermijnstructuur zonder enige wijziging van spreads over de risicovrije basisrentetermijnstructuur. Hiertoe moet mogelijk een waardering op basis van een modellenbenadering worden toegepast voor het bepalen van de waarde van de activa in stress-situaties.

Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen zorgen ervoor dat de waarden van activa vóór de stresssituaties, die zijn verkregen met behulp van een waardering op basis van een modellenbenadering, overeenkomen met de op actieve markten genoteerde marktprijzen van relevante activa.

Richtsnoer 5 – Beleggingen met kenmerken van eigenvermogens- en schuldinstrumenten

Wanneer activa kenmerken van schuld- en eigenvermogensinstrumenten vertonen, houden ondernemingen met beide elementen rekening bij het bepalen welke onder-modules voor risico's van de standaardformule moeten worden toegepast.

Bij het bepalen welke onder-modules voor risico's van de standaardformule van toepassing zijn, houden ondernemingen rekening met de economische substantie van het actief.

Wanneer het actief kan worden beschouwd als samengesteld uit afzonderlijke componenten, passen ondernemingen waar nodig de desbetreffende stressfactoren toe op elk van deze componenten afzonderlijk.

Wanneer het niet mogelijk is het actief als samengesteld uit afzonderlijke eigenvermogens- of schuldcomponenten te beschouwen, moeten ondernemingen zich bij het bepalen welke onder-module voor risico's van de standaardformule van toepassing is, baseren op de kenmerken die in economisch opzicht de overhand hebben.

Richtsnoer 6 – Korte posities in aandelen

Wanneer ondernemingen korte posities in aandelen innemen, mogen deze alleen worden gebruikt ter dekking van lange posities in aandelen bij de berekening van het kapitaalvereiste voor het aandelenrisico, indien is voldaan aan de vereisten van de artikelen 208 tot en met 215 van de Verordening 2015/35.

Bij de berekening van het kapitaalvereiste voor aandelenrisico laten ondernemingen alle overige korte posities in aandelen (resterende korte posities in aandelen) buiten beschouwing.

De resterende korte posities in aandelen mogen niet worden geacht in waarde te stijgen door het toepassen van de stressfactoren op aandelen.

Deze richtsnoer geldt ook voor korte posities in obligaties ter dekking van lange posities in obligaties bij de berekening van het kapitaalvereiste voor spreadrisico, indien is voldaan aan de vereisten van de artikelen 208 tot en met 215 van de Verordening 2015/35

Richtsnoer 7 – Onder-module concentratierisico

Onverminderd artikel 187, lid 3, tweede deel van de Verordening 2015/35, mogen ondernemingen geen risicofactor van 0 % toekennen aan beleggingen in entiteiten die eigendom zijn van entiteiten in de in artikel 187, lid 3, van de Verordening 2015/35 genoemde lijst.

Richtsnoer 8 – Effectenleningstransacties en soortgelijke overeenkomsten

Bij het bepalen van de kapitaalvereisten voor verstrekte of opgenomen effectenleningen en retrocessieovereenkomsten of omgekeerde retrocessieovereenkomsten, met inbegrip van liquiditeitsswaps, volgen ondernemingen de opname van de uitgewisselde posten in de Solvabiliteit II-balans. Ook houden zij rekening met de contractuele voorwaarden en risico's die uit de transactie of overeenkomst voortvloeien.

Indien het uitgeleende actief op de balans blijft en het ontvangen actief niet wordt opgenomen, moeten ondernemingen:

- a) de desbetreffende onder-modules marktrisico toepassen op het uitgeleende actief;
- b) het uitgeleende actief opnemen in de berekening van het tegenpartijrisico op type 1 blootstellingen, rekening houdend met de risicolimitering dat het ontvangen actief biedt indien het als onderpand wordt opgenomen in overeenstemming met de vereisten in artikel 214 van de Verordening 2015/35.

Indien het ontvangen actief wordt opgenomen en het uitgeleende actief niet op de balans blijft, moeten ondernemingen:

- a) de desbetreffende onder-modules marktrisico toepassen op het ontvangen actief;
- b) het uitgeleende actief in aanmerking nemen bij de berekening van het kapitaalvereiste voor het tegenpartijrisico op type 1-blootstellingen op basis van de balanswaarde van het uitgeleende actief op het moment van de uitwisseling, indien de contractuele voorwaarden en de wettelijke bepalingen in geval van insolventie van de leningnemer kunnen leiden tot het risico dat het uitgeleende actief niet wordt geretourneerd hoewel het ontvangen actief is teruggegeven.

Indien het uitgeleende en ontvangen actief worden opgenomen in de Solvabiliteit II-balans, moeten ondernemingen:

- a) de desbetreffende onder-modules marktrisico toepassen op het uitgeleende actief en het geleende actief;
- b) het uitgeleende actief opnemen in de berekening van het tegenpartijrisico op type 1-blootstellingen, rekening houdend met de risicolimitering dat het ontvangen actief biedt indien het als onderpand wordt opgenomen in overeenstemming met de vereisten in artikel 214 van de Verordening 2015/35;
- c) bij de berekening van het kapitaalvereiste voor de onder-module renterisico rekening houden met verplichtingen op hun balans die voortvloeien uit de leningsregeling.

Richtsnoer 9 – Verbintenissen die betalingsverplichtingen met zich mee kunnen brengen

Zoals bepaald in artikel 189, lid 2, onder e), van de Verordening 2015/35 dient het kapitaalvereiste voor type 1-blootstellingen in de module tegenpartijrisico te worden toegepast op juridisch bindende verbintenissen die een onderneming is aangegaan of heeft afgesloten.

Wanneer er in de verbintenis niet uitdrukkelijk een nominale waarde wordt genoemd, stellen ondernemingen het overeenkomende verlies bij wanbetaling vast, zoals bedoeld in artikel 192, lid 5, van de Verordening 2015/35 op basis van een geschat nominaal bedrag.

De geschatte nominale waarde is het maximale bedrag dat naar verwachting wordt betaald in geval van een kredietgebeurtenis van de tegenpartij.

Een kopie van deze circulaire wordt aan de commissaris(sen), erkend(e) revisor(en) van uw instelling gericht.

Hoogachtend

Jan Smets
Gouverneur